

historische kring huizen

HUIZER KRING BERICHTEN

18e jaargang nr. 3, september 1997

Aan de leden,

Van de voorzitter

Het is goed na een rustperiode weer aan de slag te gaan, hoewel er van "echte rust" geen sprake is. Veel werk is even blijven liggen, maar helemaal niets doen is er voor de Historische Kring Huizen niet bij.

Helaas moet ik u deze keer een minder prettige mededeling doen, maar daaraan vastgekoppeld ook een prettige mededeling! Het betreft ons secretariaat. Henk van der Hulst Jzn., vorig jaar met veel verve gestart als secretaris van de Historische Kring Huizen, moet wegens ziekte (2 keer) deze functie weer opgeven. Het gaat ons aan het hart, maar wij respecteren de adviezen die hij van zijn arts heeft gekregen. Ingaande 1 september 1997 heeft hij zijn werk voor de Kring beëindigd. Wij danken hem (en zijn vrouw Rinie) voor het vele werk dat hij voor ons tijdens zijn bestuurslidmaatschap ter hand heeft genomen. Namens bestuur en leden wens ik hem een algeheel herstel toe. God bless you.

Gelukkig kon de lege plaats weer snel worden opgevuld: het echtpaar Fijtje en Fred Schraeverus zullen de taak van Henk van der Hulst Jzn. overnemen, respectievelijk als eerste en tweede secretaris (zie blz. 2). Wij vinden het fijn dat zij zich samen beschikbaar hebben gesteld en als bestuur hopen we op een goede samenwerking. Per 15 september zullen zij de fakkel overnemen.

Als laatste breng ik u een hartelijke groet over van onze oud-voorzitter, de heer G. Knoop, en zijn vrouw (ik was bij hen op bezoek). Verder spreek ik de wens uit dat wij met elkaar (bestuur en leden) een goed kringjaar zullen hebben en hoop ik u op onze bijeenkomsten te mogen begroeten.

Het seizoen is begonnen met de Open Monumentendag/Huizerdag op 13 september, waarop de Kring als vanouds weer actief was in de Oude Kerk en de toren, en waarop de Klederdrachtgroep dit jaar samen met de vertegenwoordigers van de Stichting Klederdrachtcollectie Gerrie Otten vele klederdrachtgroepen uit het hele land ontvingen voor de landelijke manifestatie van Nederlandse klederdrachten. Een uniek gebeuren voor ons dorp!

De eerste ledenavond van dit seizoen is dan, zoals in het vorige Berichtenblad reeds aangekondigd, op

dinsdag 7 oktober a.s.

De heer J. Lagerweij uit Scherpenzeel houdt dan een lezing met dia's over de Grebbelinie.

Plaats: De Boerderij, Hellingstraat 9.

Aanvang 20.00 uur.

Leden gratis toegang, niet-leden fl. 5,-.

Namens het bestuur graag tot ziens,

Aartje Kruijning-Teeuwissen
voorzitter

ISSN 1384-8437

Bestuur Historische Kring Huizen

voorzitter:	Mw. A. Kruijning-Teeuwissen Driftweg 151, 1272 AC Huizen, tel. 52 54776
vice-voorzitter:	Ing. W.H.H. Groothoff Gooierserf 204, 1276 KZ Huizen, tel. 52 51540
1e secretaris:	Mw. F.C. Schraverus-Gooijer Gooilandweg 236, 1271 LE Huizen, tel. 52 52170
2e secretaris:	F. Schraverus Gooilandweg 236, 1271 LE Huizen, tel. 52 52170
penningmeester:	A. Vos Zeisweg 3, 1276 XX Huizen, tel. 52 57233
bestuurslid:	H. van der Hulst Pzn. Wagenweg 4, 1276 XW Huizen, tel. 52 51922
archivaris:	M.P. Rooth Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 52 64535
ledenadministratie:	Mw. T. Rooth-Piëst Punter 13, 1276 CX Huizen, tel. 52 64535

Klederdrachtgroep:	Mw. J.W. van Geenen-van den Berg Lijzij 109, 1276 GK Huizen, tel. 52 52807
Redactie Berichtenblad:	Mw. G.E.E. van Noppen Brede Englaan 12, 1272 GS Huizen, tel. 52 53783

ARCHIEF: Achterbaan 82, 1271 TZ Huizen, tel. (035) 52 50223

Geopend van september t/m juni iedere maandagavond behalve de tweede maandag van de maand.

Geheel of gedeeltelijk overnemen van artikelen slechts toegestaan met uitdrukkelijke bronvermelding en na schriftelijke toestemming.

UIT DE OUDE DOOS

Deze foto is genomen $\pm$ 1938 en stelt voor de kiosk van Hein Tijmen de Jager, bij de halte Flevolaan hoek Bloklaan (Bollelaan?). De vrouw is mej. de Jager, later gehuwd met de heer Beugelaar. Wie de andere personen zijn is ons onbekend; misschien kunnen onze leden hierover uitsluitsel geven? De foto bevindt zich in de collectie van het Gemeente-archief.

RONDLEIDING IN DE HEEMTUIN OP DE WOENSBERG

door de heer E. Sival, vrijwilliger van de Stichting Wilde Planten te Blaricum

Op de zonnige zaterdagmorgen van 7 juni startten we met 10 leden onze wandeling bij een akker met de akkerplant phacelia (bloeit blauw, is groenbemester, en lokt bijen). Ertussen groeide spurrie, dat werd vroeger gebruikt als de graanoogst mislukt was. Er werd verteld dat het Huizerhoogt ontstaan is na de tweede ijstijd. Vanuit het Eemdal werd de grond opgestuwd. In de tuin kwamen we ook nog een zwerfkei uit die tijd tegen.

In de heemtuin zijn voorbereidingen getroffen om een pomp te slaan om o.a. water op te kunnen pompen voor de moerasjes die aangelegd worden. Verschillende grondsoorten worden op kleine schaal nagebootst, o.a. kalkrijke grond (door middel van schelpen) waarin planten die op dergelijke grond goed gedijen zich ontwikkelen, zoals de rotsanjer, wouw, cypreswolfsmelk, kleine pimpernel en schapenzuring, waar de vuurvinder op afkomt. Door regen ontstaan stroomgeultjes en dit is het begin van een beekje. We zagen nog geel biggekruid, dat lijkt op de paardebloem - een kleiner soort heet "muizenootje"; verder bloeiden vingerhoedskruid, brem en bleekgele hennepnetel. Op een dode berkenstam zagen we schimmels, o.a. elvenbankjes en waaiertjes. We kregen ook nog een stekelvaren te zien, die door de enthousiaste vrijwilliger zelf geplant was en nu goed begon te groeien.

Na het bezoek aan de heemtuin zelf wandelden we langs de bijenstal naar het hoogste punt van Huizen, vanwaar we de Stichtse brug konden zien liggen. Het was een interessante excursie onder leiding van een enthousiaste gids en we mochten genieten van de mooie natuur zo dicht bij huis.

De foto is gemaakt door de heer L.G. van Esterik.

Metha van der Hulst

Oproep van de Stichting TUSSEN VECHT EN EEM (TVE)

U bent lid van de Historische Kring. Hierdoor leert u vooral het verleden van uw woonplaats kennen. Maar uw woonplaats ligt binnen het gebied Gooi- en Eemland. Op zich niet zo'n groot gebied en veel van de in deze regio liggende plaatsen hebben een historie met onderlinge raakvlakken. Als u met name daarvan kennis wilt nemen, kunt u donateur worden van TVE, de overkoepelende stichting waarin ca. 25 plaatselijke historische verenigingen en musea samenwerken. Viermaal per jaar ontvangt u dan een fraai uitgevoerd tijdschrift. Ook blijft u op de hoogte van de andere activiteiten van de stichting, zoals het onderwijsproject, de groene geschiedenis van het Gooi, Gooise componisten, de monumentengroep, enz. De minimumdonatie is fl. 27,50 per jaar. Voor informatie en opgaven: Stichting Tussen Vecht en Eem, Antwoordnummer 549, 1400 VB Bussum (een postzegel is niet nodig).

EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN BIJ DE KLEDERDRACHTGROEP

Al vele jaren is de Klederdrachtgroep van de Historische Kring in Huizen een belangrijk gebeuren. Niet alleen voor de belangstellenden, maar ook bij de dames en heren die in de groep een rol vervullen. Om iets meer te weten te komen over de achtergrond van de deelnemers aan de klederdrachtgroep, zoals waarom zij meedoen, laten wij u vanaf nu regelmatig kennismaken met verschillende leden van de groep. Deze keer zijn dat de dames Cor en Henny Hanhart, moeder en dochter. Met heel veel plezier gaan ze er regelmatig op uit. Cor is ongeveer 8 jaar bij de groep en Henny 3 jaar. Op de vraag hoe ze het vinden om mee te doen in de grope vertelt Henny dat zij het heel erg leuk vindt. "M'n Oma liep in klederdracht en als klein meisje zei ik altijd: 'als ik groot ben ga ik dat ook dragen'. Toen ik op de kleuterschool zat in Den Haag kwam Oma op school om iets over haar klederdracht te vertellen. Heel vaak zat Oma met Prinsjesdag langs de route om de Koningin te zien, en vaak stond zij de dag daarna op de foto in de krant."

Aan veel presentaties hebben Cor en Henny meegedaan: in Noordwijk, Nunspeet, Scheveningen, in Joure als gast op een boerenbruiloft, in Kruiningen - en zo kunnen zij nog wel even doorgaan. Te veel haast om op te noemen. Maar ook in Huizen zijn zij regelmatig is kostuum te bewonderen. Op scholen en in de bejaardentehuizen, bij de Ambo en natuurlijk op de Huizerdag en op de Nieuwjaarsreceptie in het gemeentehuis. De Klederdrachtgroep vinden zij een heel gezellige groep. Heel jammer en verdrietig is het dat Betje Rebel er niet meer bij kan zijn. Zij was "onze" hangebaas. Op de vraag wat zij nu zoal dragen vertelt Cor dat zij als "spietster" begonnen is. Met een oude rok en jak aan en een werkschort met daarover een zak, want spietster zijn is vies werk. Op het hoofd een oude muts of een pikmuts (gehaakt kapje). Als er veel vis binnen gebracht werd, werd een spietster geroepen om die vis zo vlug mogelijk aan de speten of spieten te rijgen.

Behalve op bijeenkomsten in het land en in Huizen was Cor ook te zien als filmster in de film over de voormalige Zuiderzee. Ook schitterde zij in het televisieprogramma "De VARA feliciteert". Speciaal voor de verjaardag van badmeester Geert Oldenzeel dook Cor in Huizer klederdracht van de hoge duikplank in het zwembad Sijsjesberg. De kleding die zij daarbij droeg was zo versleten dat deze eigenlijk al jaren daarvoor in de voddenzak had moeten verdwijnen, maar gelukkig had Cor een en ander toch nog bewaard.

Henny: "Voor onze presentatie op de jaarlijkse Eijbertjesdag in Nunspeet droeg ik voor de eerste keer de muts met het oorijzer, een erfstuk van Oma". Keer op keer kreeg zij deze van Oma te leen, maar toch moest Oma vaak ook zelf haar muts op, zoals bij doop- en trouwplechtigheden. Na haar overlijden kreeg Henny de muts en het ijzer voorgoed.

Henny en Cor vinden eigenlijk dezelfde dingen leuk. Zoals de ontvangst in het Gemeentehuis op de Nieuwjaarsreceptie. Burgemeester Verdier is altijd zeer belangstellend en dat maakt dat je je op je gemak voelt. Ook Nunspeet staat hoog in het vaandel. Daar ben je na afloop van de presentatie gast in het gemeentehuis. Verder waren in het afgelopen jaar de dames samen met anderen gastvrouw op de Huizer stand op de watersport beurs de HISWA in de RAI in Amsterdam. De sfeer daar was erg gezellig en de reacties van het publiek overwegend leuk. Dat zijn prettige dingen. De Klederdrachtgroep ervaren zij over het algemeen als een fijne groep waarmee je op verschillende plaatsen in Nederland bekenden tegenkomt van andere groepen.

Mijn laatste vraag is: "wat zouden jullie nog wel eens willen doen?" Het antwoord laat niet lang op zich wachten: "Met de hele groep in klederdracht Huizen promoten in het buitenland!" Het was een gezellige avond bij Cor en Henny, en u heeft hen iets beter leren kennen. Tot de volgende ontmoeting.

"Eirreg"

WAIM**een verhaal in Huizer dialect van Aartje Kruijning-Teeuwissen**

Nou daer liep ze dan. Wat had ze naer dee dag uittekeken. Da's waar. Mar ze zag ter ôk wel een bietjen teugen op. Ze was dan ôk op weg naer d'r eerste diensie. En dan weet je 't wel! De tijd van pierewieten en klessie doôn was vurbij en vanof vandaag zou ze bij de groôte minsen horen. Nijt dat ze dat arg veun, heêlemol nijt. Mar ze was ter toch wel een bietjen weemoedig onger. Toô ze omkeek zag ze dat moeder al in huis êgaen was. Dé mos natuurlijk kijken of de klaine jonges niks uittespookt hadden. Dat wazzen me toch een paar ... die twee. Ut wazzen twee naekommertjes mar moeder had d'r hangden d'r vol an. Zukke glimpiepers as dat wazzen!

Mar goôd, ze was op weg naer d'r eerste diensie en Neêl, d'r ouste zuster, had ter an ut werkhuisie êhulpen. Moeder had een paar keer êzaid: "Kijnd, jij motten vandaag of marregen 't hoôgie over en dienen. Neêl mot marries uitkijken naer een adressie." Dat hoof je teugen Neêl gien twee keer te zeggen, dee kreeg alles vur mekaar. Ze stung nooit mot een mongd vol tangden, was nooit annebrangd, mar gung mooi d'r aigen gang. Ze kon ôk heêl goôd op z'n steeds praten. Dat dee ze of en toô welderies thuis mar moeder wou 't nijt horen. Neêl, zai ze dan, Neêl, die kouwe kak bewaar je mar vur die buitenminse, mar hier praat je zoô as we dat êwend binnen. Neêl was dan altijd een bietjen an de kurf êsteuten, mar 't buitenluiers praten was over. Al mot al had Neêl een leventje as een puus bij die femielje waar ze werkte.

En nou zou zij gaen werken bij femielie van deê femielie. Waar zou ze toch terecht kommen! Trouwes, ze had ter al kunnen zitten mar moeder was ineêns in de pottebank êkommen en too mos zij op de tweeling passen. Dat was gien klainighaid êweest. De dokter zai dat moeder 't op d'r borst had. Ze mozzen stoômen en een dokie mot ouwe ruzel op moeders borst doôn. Eerlijk, 't had êhulpen en zoôdoônde kan ze vandaag gaen werken in Blaricum.

Mar eerst had moeder d'r vanmargen een preek mie êgeven. "Waim", zai ze, "Waim denkerom, wat ze je ôk vragen, jij weten nerges wat van of. Parte minsen wullen alles weten mar jij houwen je op de vlakte, begrepen!" Ze had moeder annekeken en alleênig mar êknikt. Zij zou niks vertellen. Welk mins gaet nou vertellen dat ze thuis arm wazzen. Dat doô je toch nijt! In alle gevallen zou ze gien bek opdoôn, dat stung vast. Uit Waimpie kregen ze gien woord! Enne ... ô ja, moeder had ôk nog êzaid: "Denk ter om, âs ze je wat vragen dan praat je mot twee woorden, hi! Ja mevrouw en nee mevrouw. Vur de rest doô je je werk goôd, dan hemmen ze daer niks op an te merken. Dan kunnen ze ôk nijt denken dat we gien menieren hemmen. En as ze dat wêl denken dan hemmen ze 't goôd mis!" Daer zou ze d'r aigen vurloôpig mar an houwen want moeder was een best mins mar heêl gauw an de kurf êsteuten ..., zeker as ze meui was.

Oe kijk, daer kwammen nog meer maiden an, dee gongen natuurlijk ôk naer derlui werkhuisie. Ze mos mar gewoôn mie loôpen en mar kijken wat of 't vandaag zou wurren. Ze scheuf de kokkine dee ze van moeder êkregen had vur ongerweg van d'r rechter naer d'r linker wange. Intussen zou ze ôk d'r hakken mar een bietjen anhalen want aarst zou ze nog te laat kommen ok. Om deur de grongd te gaen!

Noten:

Waim = Wijm of Wijmpje, een meisjesnaam
op z'n steeds of buitenluiers praten = Nederlands spreken
in de pottebank êkommen = ziek geworden
an de kurf êsteuten = gauw boos

(Eigen spelling van de auteur.)

Hieronder treft u opnieuw een lijst aan van schenkingen die de Historische Kring Huizen mocht ontvangen. Wij zijn de schenkers bijzonder erkentelijk hiervoor en hopen in de toekomst regelmatig in het Berichtenblad aandacht te besteden aan dit materiaal.

Schenkeningen 1997

1. Op 14 januari 1997 van mw. A. Klap-van Dijk een ingebonden jaargang van het tijdschrift "Zamenspraak" uit 1871.
2. Op 15 januari 1997 van hr. G.L. de Boer uit Laren:
 - 1 foto van het Phohi winkelcentrum, 1982
 - 1 krantenfoto van de eerste-steenlegging Nederlandse Protestanten Bond op 20-2-1951 door Ds. M.C. van Wijhe
 - 1 foto van Ds. en mw. van Wijhe in hun tuin in 1948
 - 4 foto's van de kerk van de Nederlandse Protestanten Bond
 - 1 foto van de Kruiskerk aan de Naarderstraat
 - 2 foto's van de Nieuwe Kerk
 - 8 foto's van de nieuwe show van de Klederdrachtgroep van de HKH op de ledenavond van 9 november 1994, viering 15-jarig bestaan van de Kring
 - 9 krantenknipsels
3. Op 20 januari 1997 van hr. M.P. Rooth:
 - 1 boekje 50 Jaar toneelvereniging Ontwaakt
 - 1 boekje Drum & Bugle Corps "Oranje" nr. 12570, 1986
4. Op 20 januari 1997 van de familie Kos:
 - 1 foto ± 1930 van de Hervormde Zondagschool Timotheus
 - 1 foto van het huwelijk van Jaap Teeuwissen en Aafje Kos, 15-6-1944
 - 1 foto ± 1950 van Aaltje Teeuwissen-Rebel
 - 1 foto van een dominee (onbekend wie het betreft)
 - 1 Huizer nieuwjaarskaart
 - 1 tijdschrift "Het Leven" van 5-12-1925
 - 1 krantenfoto van Koningin Emma, maart 1934
 - 10 Huizer Kerkbladen uit 1936, 1938, 1941, 1945, 1946 (2x), 1954, 1955 (2x), 1957
 - 1 ingelijste belijdenis van Jannetje Kos op 14-3-1937
 - 1 cheque/oorkonde van Jan Kos, 22-1-1991
5. Op 25 januari 1997 van mw. M.A.A. Lucassen:
 - 9 Nieuwsbladen voor Huizen uit 1943, 1944 (4x), 1945 (4x)
 - 1 Huizer Courant uit 1945
6. Op 4 februari 1997 van mw. C. Brouwer:
 - 1 artikel over vuursteenmijnen
 - 1 artikel over het opbaggeren van oerbos bij Huizen in 1944 met brief en rapport over stuk oerbos in het Huizer Museum van 4-7-1995
 - 1 rapport van 27-3-1987 over opgebaggerde botten, artefacten, stukken veen en 7 stukken hout bij Huizen
 - 1 brief aan B&W van Huizen met rapport over vuurstenen werktuigen, botten, veenbrokken en middeleeuwse scherven, gevonden bij de aanleg van de nieuwe jachthaven in 1980
 - 1 artikel over de gevonden stukken vuursteen
 - 1 Huizer nieuwjaarskaart
 - 1 foto Lage Laarderweg
7. Op 10 februari 1997 van de Fa. Westland Kaas:
 - het kerstnummer van het personeelsblad "Van de Kaasplank"
8. Op 1 maart 1997 van hr. F. Udo, Naarden:
 - 3 krantenknipsels uit 1938, 1958 en 1961
9. Op 15 maart 1997 van hr. G. Jongerden:
 - 10 zwart/wit platen van de Huizer Botboer
10. In juli 1997 van hr. J. Teeuwissen:
 - 1 foto van Arie de Waal
 - 1 foto van het tijdelijk monument voor de Tweede Wereldoorlog (hoek Havenstraat/Oranje Weeshuisstraat)

Verleden

Heden

*En: "Samen naar
de toekomst".*

Rabobank

C. Vos

Makelaars & Assurantiekantoor

bemiddelen van
aan - en verkoop van woonhuizen

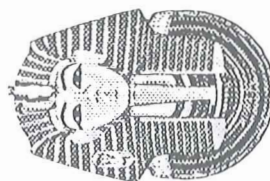
tevens alle
verzekeringen
hypotheken
financieringen
en
taxaties

bel: 035-5253366
of fax: 035-5268651

Studio Kosmetique

Schoonheidsspecialiste
Pedicure/Manicure/Visagiste
Voetreflextherapeute

Cireetje Kos
E. Lundenstraat 46 - 1271 PT Huizen
Telefoon: 035-5254076

Sinds 1933

Prinses Irenestraat 1

Tel 035 - 5251697

Marktstandplaatsen

Woensdag - Hilversum

Vrijdag - Laren

Zaterdag - Hilversum

Zaterdag - Huizen

Dinsdag- en vrijdagochtend
in de winkel

Administratie- & Assurantiekantoor

C. van den Broek

Voor een goed verzorgde
boekhouding,
opstellen van de jaarrekening en
aangifte van belastingen.

Ook voor uw salarisadministratie
kunt u bij ons terecht.

Wij kunnen u adviseren bij het
sluiten van de juiste verzekeringen.

Hagedis 2, 1275 BR Huizen.
tel.: 035 - 5262712 fax: 035 - 5241184

Bakkerij H. Kruymer B.V.

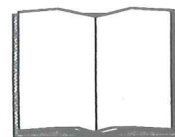

Specialiteit in Huizer

SPECULAAS EN ONTBIJTKOEK

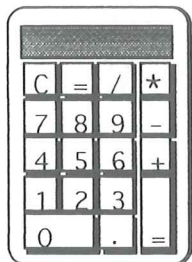
Hellingstraat 14 • Huizen
Tel. 035-5253368

BOEKEN

TIJDSCHRIFTEN

PAPIER EN SCHRIJFWAREN

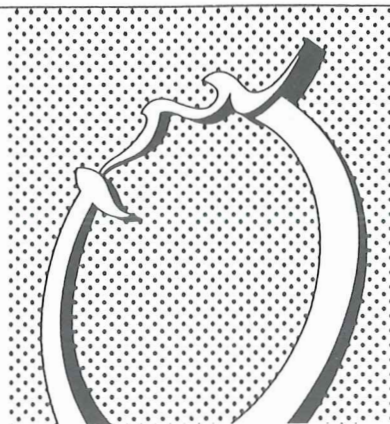

bruna

kerkstraat 36 - Huizen

Met Bruna kun je lezen en schrijven

ADVIESGROEP VAN DER ROEST

Verzekeringen
Pensioenen
Hypotheken
Financieringen

Oranje Weeshuisstraat 4-6
1271 VR Huizen
Telefoon (035) 525 36 69

Lid van de Nederlandse Bond van Assurantiebemiddelaars

KRUIJMER AUTOMATISERING

HUIZEN

BUREAU voor :

informatisering
automatisering
opleiding
advies

CURSUS voor :

Windows
WordPerfect
Lotus 1-2-3
dBase

Botterstraat 7a 1271 XL Huizen
Tel / Fax: 035-5251713/541191

samen sterk
HUURDERSORGANISATIE
Postbus 253 - 1270 AG HUIZEN
Telefoon: 035-5264535

1947 - 1997

EEN HALVE EEUW GELEDEN WERD DE STOOMTRAM OPGEHEVEN

Op 5 oktober 1997 is het 50 jaar geleden dat de tram zijn laatste rit door het Gooi maakte. De Gooische Stoomtram werd opgericht op 17 december 1880 te Watergraafsmeer. De opzet was een hoofdlijn van Amsterdam - Diemen - Muiden - Hakkelaarsbrug (met een aftakking naar Muiderberg) - Naarden - Laren. Vervolgens twee zijlijnen naar Hilversum en Blaricum - Huizen. Deze eindigde op de Lindenlaan; meteen de lijn doortrekken naar Bussum, daar zag de directie geen brood in. Zo was vanaf 15 april 1882 Huizen per tramlijn met Hilversum en via een omweg met Amsterdam verbonden. Zoals gezegd, werd de lijn niet naar Bussum doorgetrokken. Deze concessie deed de Gooische over aan de nieuwe tramwegmaatschappij Bussum - Huizen. Deze maatschappij ging een jaar later van start met als eindpunt de Naarderstraat ter hoogte van het huidige café Het Wapen van Huizen.

Vanaf het begin van de exploitatie vielen de verwachtingen tegen. De opzet was te groot: 28 rijtuigen, 16 stoomlocomotieven plus goederenmaterieel. Veel te weinig passagiers deden de onkosten de pan uit rijzen. Onderhoud van de baan op slappe grond was hoger dan geraamd. Gevolg: een nieuwe directeur en dat zou zich diverse keren herhalen. De financiële situatie was zo erg dat er geen onderhoud aan rijtuigen en locomotieven gedaan werd. Wat defect was werd opzij gezet, men had toch locomotieven en rijtuigen genoeg. Na de zoveelste directie wisseling kwam er in 1898 een nieuwe, jonge directeur, de heer Augustijn. Hij pakte de zaak resoluut aan. De rijtuigen die in zeer slechte staat verkeerden, dat waren er 7, werden verbouwd tot open zomerwagens. De rest werd in begin 1900 geleidelijk verbouwd en gemoderniseerd. De zijkanten werden van nieuwe teakhouten schroten voorzien, nieuwe balkons en draaistellen.

De Gooische zat in de lift. De inkomsten stegen en in 1904 werden 4 nieuwe mooie rijtuigen in dienst gesteld. Tussen 1913 en 1921 kwamen ook 6 zwaardere locomotieven in dienst. In die tijd probeerde men ook de kosten te drukken. Een stoommotorwagen werd in dienst gesteld. Men had nu geen locomotief meer nodig. Dit pakte helaas anders uit. Doordat de stoomketel in het midden van het rijtuig geplaatst was, moest de machinist naar het midden van het rijtuig lopen om het vuur op te stoken. Daarbij komt nog dat het technisch te wensen over liet. Gevolg was dat na enkele jaren dit kreng, zoals het personeel dit rijtuig noemde, in een hoekje van de remise werd gezet.

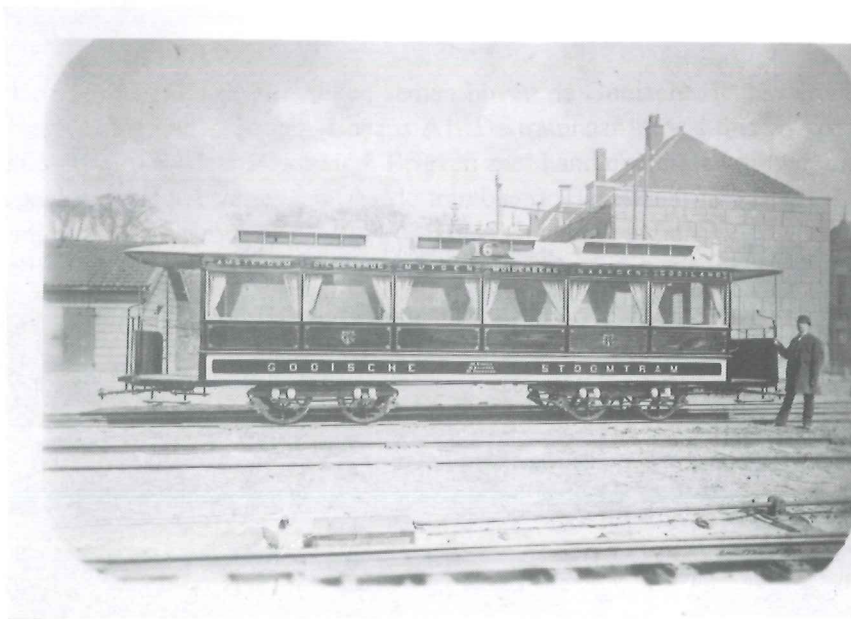

Fig. 1 Rijtuig 16 (Watergraafsmeer, 1881)

Het vervoer bleef stijgen. De lijn Amsterdam - Muiderberg was in de zomermaanden een topper. In 1910 worden voor dit vervoer zelfs 4 nieuwe open zomerrijtuigen gekocht. In 1920 nog eens vier. In 1917 wordt de lijn Bussum - Huizen overgenomen en kan het gedeelte Lindenlaan vanaf de Ceintuurbaan aangesloten worden op de lijn aan de Naarderstraat. Daar verrijst een nieuw stationsgebouw. Het bedrijf krijgt nu weer met andere problemen te maken. Niet zozeer met betrekking tot het geluid, maar wel klachten over rook en stank.

Fig. 2 Loc + rijtuigen (Lindenlaan, 1882-1890)

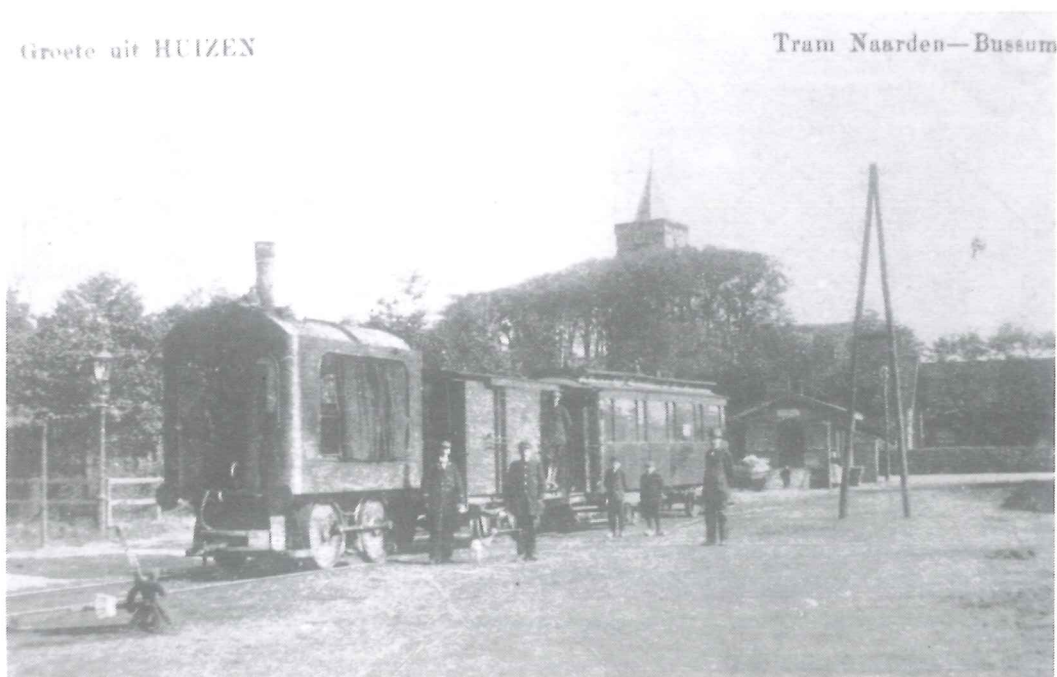

Fig. 3 Stoomtram Bussum - Huizen

Directeur Augustijn laat dat kreng (het stoomrijtuig) onder het stof en spinnenraggen vandaan halen, gaat met een monteur van een bekende fabrikant een benzinemotor in het rijtuig bouwen en proefrijden. Dit wordt een groot succes. Het is inmiddels 1924. Men heeft zoveel vertrouwen in dit motorrijtuig dat er 8 nieuwe motorrijtuigen besteld worden. Vier bij Beynis en 4 bij Werkspoor. In 1925 gaan deze motorwagens rijden op de ringlijn Hilversum - Laren - Blaricum - Huizen - Bussum. Deze nieuwe motorwagens zijn dus voor de ringlijn bestemd; de hoofdlijn Amsterdam - Laren reed nog met stoom en kreeg vanaf 1929 grote moderne motorwagens en aanhangwagens.

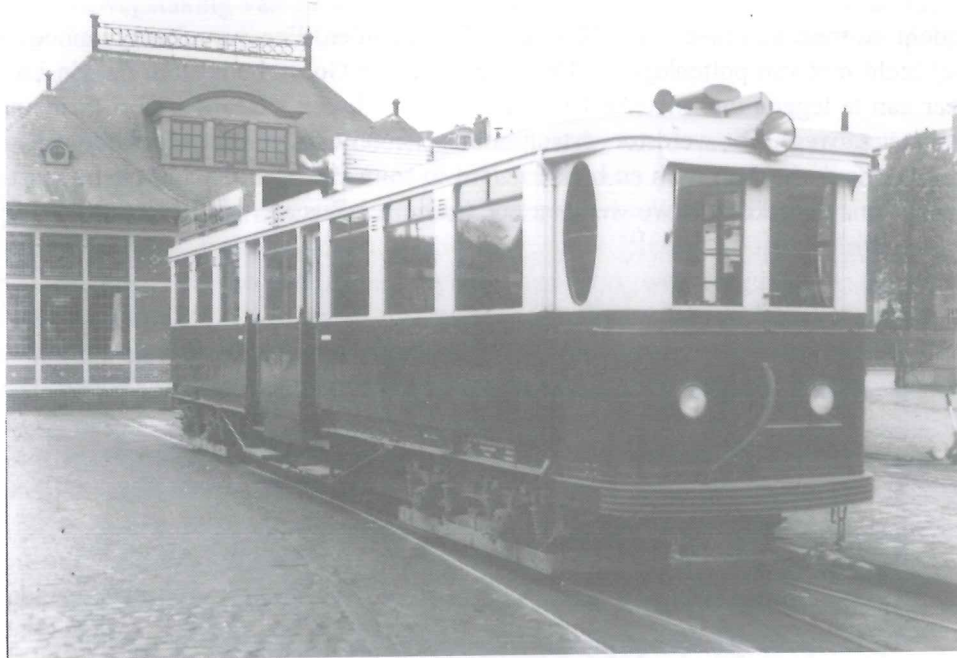

Fig. 4 Nieuw groot motorrijtuig no. 13 (Amsterdam, Weesperpoortstation, ± 1930)

De Gooische stoomtram was nu een mooi en voor die tijd modern trambedrijf. Het was de eerste tramwegmaatschappij die het personenvervoer door motortrams ging verzorgen. De lijn Hakkelaarsbrug - Muiderberg bleef met stoomlocomotieven pendelen tot er een definitieve regeling met Muiderberg getroffen was.

In 1938 pakten zich weer donkere wolken samen boven de Gooische. Rijkswaterstaat wilde de Muiderstraatweg vervangen door een 4-baans A1. De trambaan moest dus wijken, maar directeur Augustijn gaf zich niet zomaar gewonnen. Brieven met handtekeningen gingen naar Den Haag (het ging weer om de centen voor het verleggen van de trambaan). Het mocht niet baten. De tram moest weg en door een busdienst vervangen worden anders zou de concessie ingetrokken worden. Zo werd de tram in 1939 geleidelijk door de autobus vervangen. De heer Augustijn heeft in 1938 de Gooische stoomtram na 40 jaar verlaten, dit door een pennenstreek van een minister. Op 5 juni 1939 reden de bussen van Hilversum - Laren - Blaricum - Huizen - Amsterdam, op 15 oktober 1939 gevolgd door de lijn Amsterdam - Laren - Hilversum. De tramlijn Bussum - Huizen bleef nog rijden, maar er moest nog wel een nieuwe route uitgezet worden. Het materieel bestaande uit locomotieven, motorrijtuigen en aanhangrijtuigen werden te koop aangeboden. De NZH kocht 11 aanhangrijtuigen, de NS motorrijtuigen plus 5 aanhangrijtuigen en de NTM in Friesland motorrijtuigen plus 3 rijtuigen. Toen de tramdienst gestaakt was werd de rails vanaf Amsterdam tot Naarden Vesting en tussen Laren en Huizen opgebroken.

In 1939 pakten weer donkere wolken samen. Nu niet over de Gooische stoomtram, maar over ons land en ver daar buiten. Door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog en de capitulatie in 1940 moest door gebrek aan brandstof voor de bussen de tram (of wat er van over was) weer dienst gaan doen. Een aantal rijtuigen die inmiddels aan de NTM en NS verkocht waren kwamen terug, plus nog 3 stoomlocs van de NTM die de Gooische kon huren. De tram kon weer gaan rijden vanaf Hilversum - Laren - Crailo - Naarden Bussum. De lijn Bussum - Huizen werd nog zo goed mogelijk door bussen met een gasgenerator onderhouden.

In 1942 mocht de tram niet meer over Naarden - Crailo rijden. Een vervelend mannetje (generaal Christianse) hield niet van pottenkijkers. De directie van de Gooische besloot de lijn Laren - Blaricum - Huizen weer aan te leggen met materiaal van de trambaan Laren - Naardenabri (kruising Amsterdamse straat - Huizerstraatweg). Dit werd toegestaan door generaal Christianse. Met behulp van Duitse vrachtauto's voor vervoer van rails en bielsen werd in ruim 2 weken de ringlijn tussen Laren en Huizen hersteld. Vanaf ons dorp konden we weer met de tram naar Bussum of Hilversum.

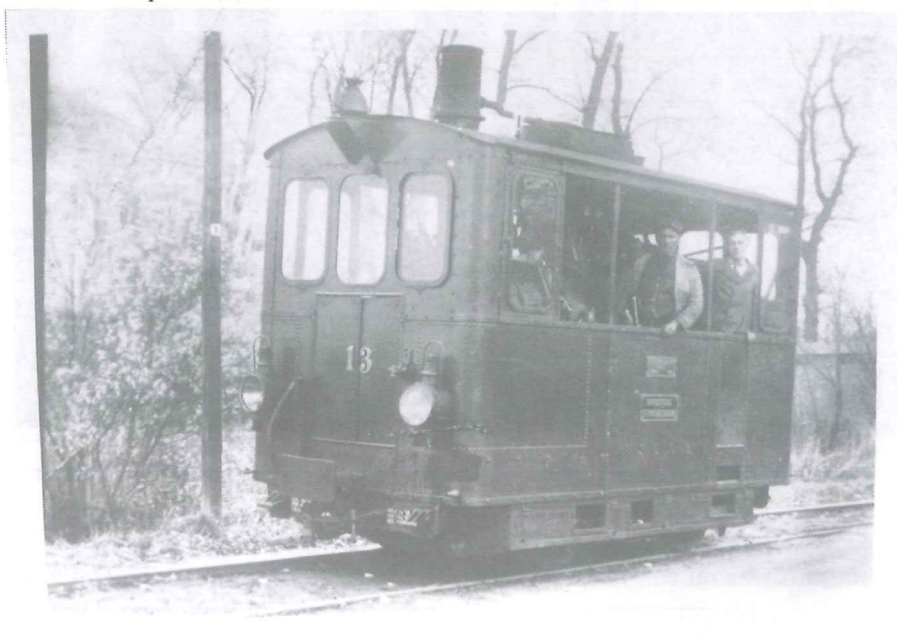

Fig. 5 Stoomloc 13

Fig. 6 Stoomloc 16 + 4 rijtuigen, de achterste 2 zijn verbouwde open rijtuigen (Huizen, 5 juni 1943)

Door de toename van passagiers ontstond er een groot gebrek aan rijtuigen. Er waren er totaal 9 aanwezig, voor drie trams die zo een urdienst konden rijden. Tijdens de zomer waren de open rijtuigen nog aanwezig. Besloten werd deze geleidelijk tot dichte rijtuigen te verbouwen. Vanaf 1943 konden ze zo het hele jaar in dienst blijven wat ook nodig bleek. Trams met 4 rijtuigen werd normaal, en soms nog een extra tram. Van de NS werden er ook locomotieven gehuurd.

De trams reden tot de kinderen van Versteeg onder de wol moesten, wat ze ook gehoorzaam deden (oproep tot de spoorwegstaking van 17 september 1944 via Radio Oranje). Door de koude winter in 1944 verdwenen de nog aanwezige kolen en briketten in de kachels. De tram zou pas op 15 augustus 1945 weer gaan rijden.

De tijd van wederopbouw en vernieuwing betekende het einde van de tram in ons land. Ook de Gooische, die eigenlijk al vanaf 1 januari 1944 overgenomen was door de Nederlandse Buurtspoorweg Maatschappij, staakte de tramdienst nu definitief op 5 oktober 1947. Vanaf die datum rijden bussen door Huizen naar later een nieuw station. Het oude is in de vijftiger jaren gesloopt. De rijtuigen en locomotieven trachtte men nog te verkopen. De verbouwde open wagens gingen naar de Hoogovens voor vervoer van het Hoogovens personeel. De andere rijtuigen werden in Hilversum zonder wielen nog tot het begin van de zeventiger jaren gebruikt als noodwoning. Eén groot motorrijtuig en drie aanhangrijtuigen werden door de gemeente Hilversum aan de inmiddels opgerichte tramwegstichting geschonken. Deze stichting stelt zich tot doel trams te herstellen. Het is nu weer mogelijk met de Gooische stoomtram te rijden tussen Hoorn en Medenblik. Eén stoomlocomotief en 2 rijtuigen zijn in hun oorspronkelijke staat gerestaureerd. Het grote motorrijtuig wacht nog op herstelling.

Ik heb getracht in het kort de geschiedenis van de Gooische stoomtram te beschrijven. De bronnen die ik gebruikt hebt zijn van de heer Engel ("De Gooische Moordenaar", niet meer te koop) en de heer R. Meyn, een heel goede bekende van mij. Het nieuwe boek van R. Meyn, "Daar reed de Gooische", kan ik aanbevelen; het is verkrijgbaar in de boekhandel.

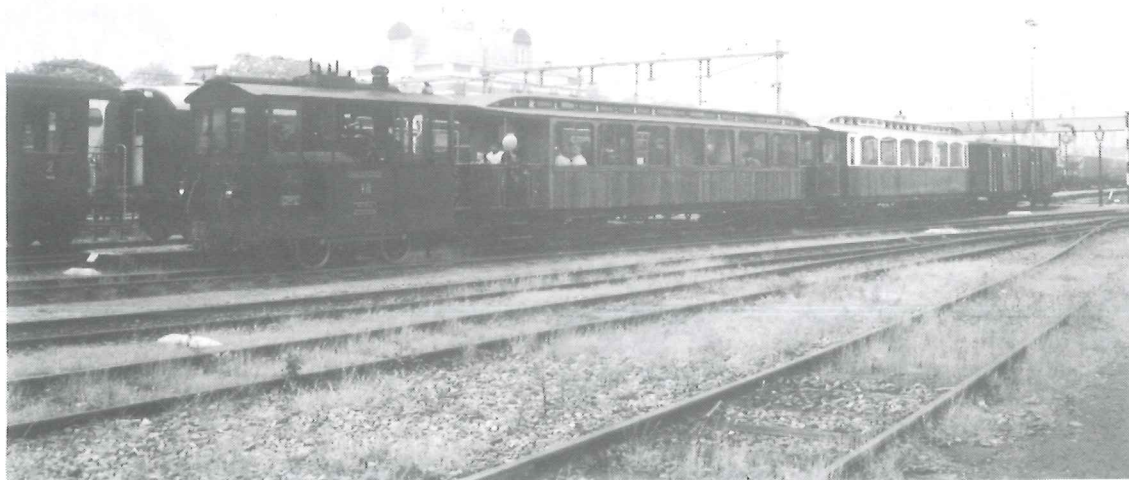

Fig. 7 De Gooische Stoomtram (Hoorn, 20 mei 1993)

Old Amsterdam[®]

Extra oude kaas.

***Tot in de
perfektie gerijpt!***